

DINAMIKA PROMENE SERUMSKIH PARAMETARA JETRE KOD AKUTNIH TROVANJA KSENOBIOTICIMA

Narcisa Petrović Subić¹, Veljko Todorović²
¹Hemofarm A.D., Vršac,
²Vojnomedicinska akademija, Beograd

SAŽETAK

Biohemijski parametri jetrene funkcije i njenog oštećenja su dobro poznati i široko korišćeni ali bliži podaci o njihovoj dinamici kod akutnog trovanja ksenobiotika su rariteti. Ispitivanje je sprovedeno kao opservaciona klinička studija na Vojnomedicinskoj akademiji u Beogradu tokom 2004. i 2005. godine, gde su lečeni bolesnici zbog akutnih trovanja različitim agensima, kod kojih se ispoljila i lezija jetre. Procena funkcionalnog stanja jetre je vršena na osnovu aktivnosti jetrinih enzima u serumu aminotransaminaza, gama glutamat transferaze, laktat dehidrogenaze. Praćeni su i bilirubin i protrombinsko vreme. Navedeni parametri su određivani prilikom prijema u kliniku, i na pet vizita tokom hospitalizacije. Ukupno je analizirano 79 bolesnika. Od ksenobiotika koji su izazvali hepatotoksičnost bili su zastupljeni lekovi, hemijska sredstva i sredstva zloupotrebe. Znaci direktne hepatotoksičnosti izazvane lekovima su se ispoljavali porastom aktivnosti transaminaza, produženim INR-om, povećanim vrednostima γ GT, LDH i bilirubina. Na holestatsko oštećenje ukazuje jasan porast bilirubina i održanje visokih vrednosti. Kod akutnih trovanja hemijskim sredstvima funkcionalno oštećenje se ispoljavalo porastom skoro svih parametara, i to u mnogo većoj meri nego kod lekova. U akutnim trovanjima supstancama zavisnosti nastaje oštećenje jetre kao posledica direktnog toksičnog delovanja na hepatocite. U biohumoralnom sindromu se registruje izrazito povišena aktivnost transaminaza. U zaključku, kod akutnih trovanja lekovi, supstance zavisnosti i otrovi imaju selektivni uticaj na vrednosti pojedinih biohemijskih markera hepatičkog oštećenja, na njihovu magnitudu i dinamiku tokom lečenja. Bliže poznavanje obrasca promene serumskih analita koji su povezani sa morfološkim i funkcionalnim statusom jetre bi moglo da doprinese boljem lečenju akutno otrovanih pacijenata.

Ključne reči: jetra, ksenobiotici, trovanje, krv, hemijska analiza, abnormalnosti